

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát
Matiční 20, 702 00 Ostrava**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-1360/24-T
Sp. zn. ČŠIT-S-294/24-T

Název	Dětský domov a Školní jídelna, Frýdek-Místek, příspěvková organizace
Sídlo	Na Hrázi, 738 01 Frýdek-Místek
E-mail	domovfm@centrum.cz
IČO	68 334 222
Identifikátor	600 031 233
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. et Mgr. Břetislav Váca
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj
Místo inspekční činnosti	Bruzovská 1355, Frýdek-Místek Na Hrázi 2126, Frýdek-Místek
Inspekční činnost na místě	21. 5. 2024 – 23. 5. 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) a zjišťování a hodnocení naplňování školního vzdělávacího programu podle § 174 odst. 2 písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov a Školní jídelna, Frýdek-Místek, příspěvková organizace (dále „DD“ nebo „zařízení“) vykonává činnost dětského domova a školní jídelny. V sedmi rodinných skupinách bylo umístěno 51 dětí. Šest rodinných skupin se nachází na hlavní (bezbariérové) budově DD Na Hrázi 2126 a jedna rodinná skupina je umístěna na druhém místě poskytovaného vzdělávání na ulici Bruzovská 1355. Z celkového evidenčního počtu dvě děti docházely do mateřské školy, 36 dětí plnilo povinnou školní docházku a čtyři děti se vzdělávaly ve středních školách. Devět zletilých nezaopatřených osob zde bylo umístěno na základě smlouvy o setrvání v DD do ukončení přípravy na budoucí povolání. V době inspekční činnosti byly tři děti na útěku a dvě na dlouhodobé dovolence. Speciální vzdělávací potřeby mělo diagnostikováno 12 dětí.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel DD, který byl jmenován do funkce v roce 2012, stanovil reálné a dosažitelné koncepční záměry, které vycházejí z podmínek a potřeb zařízení. Tyto záměry průběžně naplňuje zejména v oblasti udržení genderově vyváženého týmu vychovatelů, modernizace zařízení a získávání dalších finančních prostředků. Organizační struktura odpovídá typu a velikosti zařízení. Plán kontrolní a hospitační činnosti je nastaven a průběžně vykonáván. Závěry z četné průběžné kontrolní a hospitační činnosti jsou prokazatelně vyhodnocovány a slouží k poskytování účinné zpětné vazby vychovatelům. V pravidelných pedagogických radách se řeší organizační i vzdělávací problematika jednotlivých rodinných skupin.

Přímou pedagogickou činnost vykonávají ve stanoveném rozsahu všichni pedagogičtí zaměstnanci pravidelně v průběhu týdne v rámci jednotlivých rodinných skupin. Z důvodu zajištění vyšší bezpečnosti dětí v nočních hodinách ředitel DD nově prodloužil přímou pedagogickou činnost vychovatelů i do pozdních večerních hodin. Péče o děti v nočních hodinách je v dostatečném počtu zabezpečena nepedagogickými pracovníky. Další vzdělávání pedagogických pracovníků se realizuje především v rámci problematiky ústavní výchovy a rizikového chování dětí, psychoterapeutickým výcvikem neprošel žádný z vychovatelů. Supervize externím pracovníkem v zařízení se průběžně realizuje napříč rodinnými skupinami a vychovatelé ji považují za přínosnou.

Prostory DD jsou průběžně modernizovány novými kuchyňskými sestavami, podlahovými krytinami či nábytkem v pokojích dětí. Vnitřní prostředí DD je na vysoké estetické úrovni. Tento trend má pozitivní vliv na vytváření hodnotových postojů dětí. Vybavení DD se podobá běžným domácnostem. Každá rodinná skupina má uzavřený prostor, který umocňuje autonomii skupiny. V ložnicích má dítě svůj prostor pro učení, odpočinek i klidové aktivity a psací stůl. Děti mají k dispozici uzamykatelné skříňky pro ukládání (úschovu) osobních věcí. Všechny rodinné skupiny měly k dispozici počítač, který mohly děti běžně používat. K relaxačním a sportovním aktivitám slouží dětem účelně vybudovaná zahrada s herními prvky a nově získaný prostor pro míčové hry.

Pro zlepšení podmínek výchovy a vzdělávání dětí zařízení aktivně získává další finanční zdroje formou věcných a finančních darů.

DD vyhodnocuje bezpečnostní rizika, pravidelně poučuje děti o bezpečnosti a ochraně zdraví, provádí analýzu úrazovosti a přijímá účinná opatření pro předcházení úrazům.

Stravování dětí částečně zajišťuje školní jídelna. V rámci osvojení si dovedností s chodem domácnosti si děti pod vedením vychovatelů na hlavní budově připravují o víkendech

a svátcích celodenní stravování (včetně nákupu surovin). V budově na ulici Bruzovská si děti připravují všechna jídla samostatně. Jsou to především mladí dospělí, kteří tak za podpory vychovatelů získávají kompetence k běžnému životu. V průběhu pracovního týdne děti obědvají ve školách, ve kterých se vzdělávají.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Během inspekční činnosti bylo hodnoceno naplňování vzdělávacích cílů a výstupů stanovených ve školním vzdělávacím programu ve všech rodinných skupinách, a to napříč různými odpoledními aktivitami. Organizace denních i týdenních činností, včetně střídání volných a režimových aktivit, respektovala specifické podmínky, zásady bezpečnosti a ochrany zdraví, stejně jako potřeby dětí.

Vychovatelé v odpoledních aktivitách zařazovali nejen činnosti na rozvoj různých složek výchovy z týdenního programu výchovně vzdělávací činnosti, ale i aktivity zaměřené na naplňování individuálních cílů dětí v programu rozvoje jejich osobnosti (dále „PROD“). Používali především dovednostní, praktické a estetické metody a formy práce, ale i činnosti k upevnování ekologických návyků. Různorodé aktivity, vybírané s ohledem na rozumovou vyspělost nebo speciální vzdělávací potřeby dětí, podporovaly rozvoj komunikačních, rozumových a pracovních dovedností a vytvářely návyky pro aktivní trávení volného času. Tyto činnosti probíhaly v klidné atmosféře vzájemné důvěry.

Pedagogové úspěšně motivovali děti k aktivitě, soustředění a překonání nechuť například při přípravě na vyučování. Komunikace s dětmi byla respektující a během hospitační činnosti nebyly zaznamenány emočně vypjaté situace, které by negativně ovlivnily atmosféru v rodinné skupině. Děti se chovaly přirozeně a slušně.

Pracovní kompetence dětí byly rozvíjeny prostřednictvím každodenních úkolů spojených s provozem domácnosti, za které byly děti zodpovědné. Vychovatelé důsledně kontrolovali plnění těchto úkolů, což děti systematicky vedlo k osvojování potřebných návyků pro život. Po splnění povinností se děti mohly účastnit společné sportovní či rekreační činnosti na zahradě nebo mít osobní volno na samostatné vycházky. Část starších dětí nebo zletilých nezaopatřených osob využívala svůj volný čas k brigádnické činnosti, což kromě jiného vytvářelo mladším dětem vhodný příklad. Po dohodě s vychovatelem mohly také navštívit jinou rodinnou skupinu. Nabídka aktivit v jednotlivých rodinných skupinách byla pestrá a děti ji hodnotily pozitivně. Nejen o víkendech DD organizuje výlety do přírody nebo za kulturním či sportovním děním. Zařízení rovněž podporuje návštěvy dětí u rodičů a osob odpovědných za výchovu, stejně jako v hostitelských rodinách, které se uskutečňují především o víkendech.

Mladší i starší děti v rozhovorech uváděly, že jsou v zařízení spokojené. Schránku důvěry, umístěnou ve vstupních prostorách zařízení, nevyužívají, protože mají důvěru ke svým vychovatelům – klíčovým pracovníkům, kterým se svěřují se svými problémy či obavami. Celkově děti hodnotily personál zařízení pozitivně a většina uvedla, že pokud měly nějaké stížnosti, byly alespoň částečně pozitivně vyřešeny.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Zařízení se systematicky věnuje hodnocení vzdělávacích výsledků dětí jak v DD, tak ve školách, které navštěvují. Hodnocení je založeno na každodenní individuální práci s každým dítětem, při kterém pedagogové využívají dobrou znalost osobní, rodinné a sociální

anamnézy dítěte. Chronologické reedukační záznamy umožňují pedagogům analyzovat data, vyhodnocovat je a přijímat vhodná opatření, která se realizují v rámci týdenních programů výchovně vzdělávacích činností. Tato činnost je úzce propojena s kompetencemi stanovenými ve školním vzdělávacím programu. Strategie pro dosažení individuálních cílů dětí jsou také integrovány do týdenních programů. Kvalita realizace činností je však zachována díky pravidelné kontrole a metodickému vedení. Analýzou dokumentace bylo také zjištěno, že soulad cílů stanovených orgánem sociálně-právní ochrany dětí s PROD byl monitorován a průběžně naplňován. V rozhovorech převážně starší děti uvedly, že tyto cíle jsou také pro ně srozumitelné a splnitelné. Pedagogové při formování osobnosti dětí používají i opatření ve výchově. V rozhovorech děti uváděly, že kritéria udělování opatření ve výchově jsou pro ně transparentní i díky detailně nastaveným kritériím ve vnitřním řádu DD. Kapesné je dětem vypláceno dle jednotlivých věkových skupin motivačně a slouží i k rozvoji finanční gramotnosti dětí.

V rámci prevence školní neúspěšnosti spolupracují vychovatelé s třídními učiteli, pravidelně se účastní třídních schůzek a hledají vhodná řešení. Neomluvenou absenci dětí zařízení řeší s rozdílnou mírou úspěšnosti. Různorodá nabídka volnočasových aktivit dětí pomáhá eliminovat negativní chování dětí (kouření, alkohol, slovní či fyzická agresivita). Četné a zajímavé programy jednotlivých rodinných skupin, ale i zařízení jako celku (víkendové či týdenní pobyty, tábory, lyžařské kurzy) se pozitivně projevují ve vztazích mezi dětmi a zaměstnanci. Možnost reprezentovat zařízení je pro děti motivační, děti převážně v soutěžích regionálního charakteru dosahují dobrých výsledků.

Zařízení většinou úspěšně předchází útekům dětí ze zařízení. Děti při rozhovorech uváděly, že nemají důvod utíkat. U části z nich však vynaložené úsilí nepřináší z dlouhodobého hlediska úspěch. K dobrým vztahům přispívá i využívání informací z dotazníků, které mapují vztahy mezi dětmi a zaměstnanci.

Téměř všechny děti s ohledem na své speciální vzdělávací potřeby nejen že pokračují po ukončení povinné školní docházky ve středním vzdělávání, ale ho i úspěšně ukončí. Vedení zařízení široce podporuje prodloužený pobyt mladých dospělých po ukončení ústavní výchovy. Bezproblémovému přechodu a zapojení do pracovního nebo rodinného života mladých dospělých přispívá jednak jejich umístění v samostatné rodinné skupině v běžné zástavbě města, ale i podpora ze strany pedagogů. Průběžně a postupně se osamostatňují, získávají pracovní zkušenosti a kompetence při brigádnické činnosti, řídičské oprávnění, vedou domácnost, řeší vzájemné vztahy. Při odchodu dítěte nebo zletilé nezaopatřené osoby jsou potřeby pro jejich úspěšný přechod do samostatného života posuzovány individuálně na základě jasně daných kritérií. O úspěšnosti jejich začlenění získává zařízení informace hlavně udržováním vzájemných kontaktů přes sociální síť, část bývalých klientů kontaktuje své dřívější vychovatele telefonicky, někteří zařízení i navštíví.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Od poslední inspekční činnosti v roce 2021 došlo k významné modernizaci a estetizaci vnitřních prostor dětského domova, k získání pozemku a zřízení hřiště pro volnočasové aktivity dětí. Samostatné vaření v rodinných skupinách se rozšířilo na celý víkend.
- Ředitel dětského domova stanovil svého nového zástupce.
- Dětský domov se řídil doporučením z poslední inspekční zprávy a přijal opatření v oblasti výchovy, nakládání s citlivými a osobními údaji a v oblasti kontrolního systému.

- K eliminaci rizik pro vznik nežádoucích jevů byla upravena přímá pedagogická činnost vychovatelům do pozdních večerních hodin.

Silné stránky

- Aktivní a efektivní řízení pedagogických procesů včetně jeho vyhodnocování a přijímání účinných opatření. (2.1)
- Vedení dětského domova systémově usiluje o náležitý stav vnitřních prostor zařízení, jeho modernizace a estetizace. (2.4)
- Zařízení účinně spolupracuje s vnějšími partnery, nadacemi k získávání dalších finančních prostředků pro volnočasové aktivity dětí. (1.5)
- Účinný systém podpory a motivace zletilých nezaopatřených osob při dokončení studia a k vykonávání brigádnické činnosti. (5.3)
- Vzdělávání dětí v dětském domově je v rámci nastavení školního vzdělávacího programu promyšlené. Systematicky a prokazatelně se realizuje prostřednictvím propojených týdenních programů výchovně vzdělávacích činností a programů rozvoje osobnosti dítěte. (4.1)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Nacházet efektivnější metody, jak předcházet útekům dětí ze zařízení a jak eliminovat neomluvenou absenci ve školách.
- Zvážit zaměření dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, např. psychoterapeutický, sebezkušenostní či sociálně psychologický výcvik.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program s účinností od 1. 9. 2015
2. Preventivní program dětského domova na školní rok 2023/2024
3. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
4. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2023/2024 (vzorek z jednotlivých rodinných skupin)
5. Knihy denní evidence rodinných skupin (vzorek)
6. Koncepční záměry rozvoje dětského domova 2021–2025
7. Spisy pedagogických pracovníků – kvalifikační předpoklady, psychologický posudek, výpis z rejstříku trestů (vzorek)
8. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2023/2024
9. Zápisy z kontrolní a hospitační činnosti ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
10. Dokumentace zařízení k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí vedená ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
11. Dokumentace k finančním podmínkám zařízení ve školním roce 2023/2024 (vzorek)
12. Dokumentace ke školnímu stravování dětí vedená ve školním roce 2023/2024 (vzorek)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském zařízení, jehož se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Pavel Schönwälder, školní inspektor

Bc. Marcela Zahradníková, kontrolní pracovnice

3. 6. 2024